

Розвиток комунікативних компетентностей на уроках з української літератури

Навчальний курс для студентів-філологів

Викладач: Доброскок С.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури

Мета курсу

Формування у здобувачів освіти **системного розуміння теоретичних засад** і практичних технологій розвитку комунікативних компетентностей учнів на уроках української літератури.

Курс спрямований на **оволодіння сучасними методами**, прийомами й стратегіями організації продуктивної взаємодії, мовленнєвого розвитку та критичного осмислення художніх текстів у шкільному освітньому процесі.

Програма поєднує теоретичну базу з практичними навичками, необхідними для ефективної роботи вчителя-словесника в сучасній школі.

Структурні компоненти комунікативної компетентності

Пізнавальний компонент

Знання про мову, літературу, комунікативні процеси та стратегії ефективної взаємодії

Мовленнєвий компонент

Уміння створювати та сприймати усні й писемні тексти різних жанрів і стилів

Перцептивний компонент

Здатність до емпатії, розуміння емоційного стану співрозмовника, інтерпретації невербальних сигналів

Інтерактивний компонент

Навички співпраці, діалогу, організації групової роботи та конструктивної взаємодії

Усі чотири компоненти взаємопов'язані та формуються комплексно на уроках української літератури через роботу з художніми текстами та різноманітні форми навчальної діяльності.

Ключові завдання курсу

01

Теоретичні основи

Ознайомлення зі сучасними підходами до розвитку комунікативної компетентності в освітньому середовищі

03

Методична майстерність

Навчання застосуванню інтерактивних та комунікативно орієнтованих методів викладання

05

Оцінювання

Розвиток навичок оцінювання комунікативних досягнень учнів за чіткими критеріями

02

Аналіз потенціалу

Вивчення можливостей української літератури для формування умінь читання з розумінням, інтерпретації, аналізу та аргументації

04

Проектування уроків

Формування вміння створювати ефективні навчальні сценарії з розвитку мовлення школярів

06

Практична підготовка

Моделювання ефективної комунікації на уроці та організації різних форм роботи

Інтерактивні методи навчання

Діалогічні форми

Дискусії та дебати

Обговорення проблемних питань літературного твору, формування вміння аргументувати власну позицію

Рольові ігри

Моделювання ситуацій, інсценізація епізодів, створення діалогів від імені персонажів

Діяльнісні підходи

Проектна робота

Створення літературних проєктів, дослідницьких робіт, презентацій результатів аналізу

Групова співпраця

Організація парної та колективної роботи з текстом, взаємонавчання та рецензування

Ці методи сприяють активній комунікації, розвивають критичне мислення та формують здатність до конструктивної взаємодії в освітньому процесі.

Розвиток мовленнєвих умінь учнів

Читання з розумінням

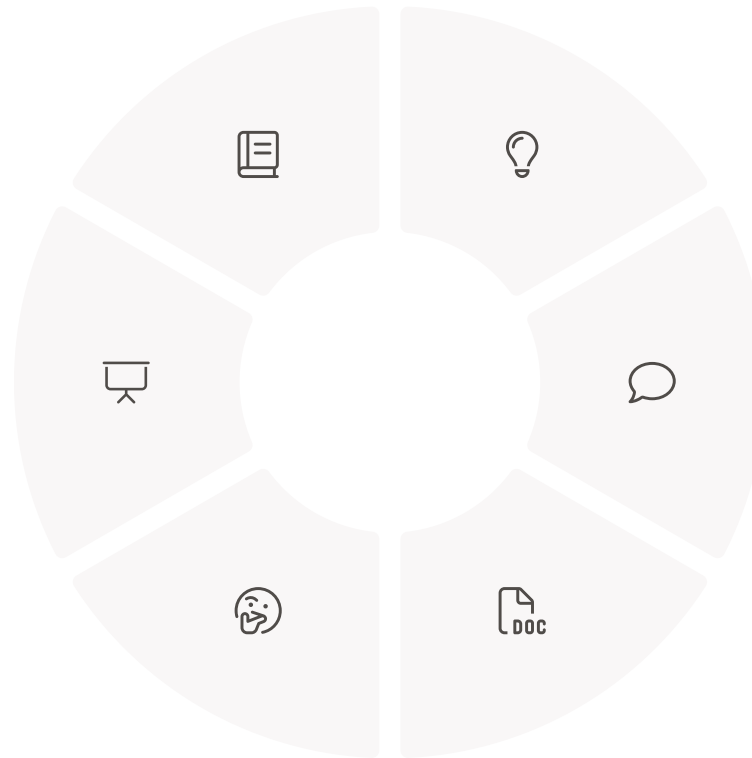
Формування навичок аналітичного читання, виявлення прихованих смислів, розуміння художніх засобів

Презентація результатів

Розвиток навичок публічного виступу, візуалізації інформації, ефективної комунікації з аудиторією

Критичне мислення

Формування вміння оцінювати, порівнювати, аргументувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки

Інтерпретація тексту

Розвиток здатності до багатовимірного тлумачення літературного твору, висловлення власної думки

Усне мовлення

Удосконалення навичок монологічного та діалогічного висловлювання, культури усної комунікації

Писемне мовлення

Створення текстів різних жанрів: есе, рецензії, аналітичні статті, творчі роботи

Оцінювання комунікативних досягнень

Розробка критеріїв

Створення чітких, зрозумілих показників оцінювання комунікативних умінь учнів

Визначення рівнів

Диференціація результатів навчання: початковий, середній, достатній, високий рівні володіння компетентностями

Формувальне оцінювання

Систематичний зворотний зв'язок, підтримка прогресу, корекція навчальної траєкторії учня

Підсумкове оцінювання

Комплексна перевірка сформованості комунікативних компетентностей наприкінці навчального періоду

Важливо: Оцінювання має бути об'єктивним, прозорим і мотивуючим, спрямованим на розвиток учнів, а не лише на констатацію результатів. Використовуйте різноманітні форми: самооцінювання, взаємооцінювання, портфоліо, презентації проєктів.

Пререквізити та кореквізити курсу

Пререквізити

Дисципліни, які необхідно опанувати **перед** вивченням курсу:

- Вступ до літературознавства
- Історія української літератури
- Вступ до спеціальності
- Основи інформаційних технологій у філології
- Літературно-критичний практикум
- Методика викладання української мови
- Методика викладання української літератури
- Виробнича практика

Кореквізити

Дисципліни, які вивчаються **одночасно** з курсом:

- Історія української літератури (I половина XX століття)
- Основи риторики і спічрайтинг
- Основи літературно-редакторської роботи

Інтеграція знань із різних дисциплін дозволяє сформувати **цілісне уявлення** про роль української літератури у розвитку комунікативних компетентностей учнів.

Практичні навички майбутнього вчителя

Ведення навчального діалогу

Майстерність постановки запитань, стимулювання дискусії, підтримання продуктивного обміну думками

Організація групової роботи

Ефективне формування команд, розподіл ролей, координація діяльності, забезпечення участі кожного учня

Добір і адаптація текстів

Вибір художніх творів відповідно до вікових особливостей, інтересів та мовленнєвих потреб школярів

Проектування завдань

Створення різнорівневих, комунікативно спрямованих вправ для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності

Ці практичні компетентності формуються протягом усього курсу через моделювання реальних навчальних ситуацій, мікрОВикладання, аналіз відеоуроків та рефлексію власного педагогічного досвіду.

Результати навчання

Завершивши курс, майбутні вчителі української літератури зможуть **створювати динамічне комунікативне середовище**, яке стимулює мовленнєвий розвиток, критичне мислення та творчу самореалізацію кожного учня.

Запрошуємо вас до творчої співпраці! Цей курс — не лише теоретична підготовка, а й можливість стати майстром педагогічної комунікації, здатним надихати учнів на глибоке пізнання української літератури та розвиток власних мовленнєвих здібностей.